

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 175/2010-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. P. Ď., t. č. vo výkone väzby, vo veci namietaného porušenia jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Ndt 10/2008 z 29. októbra 2008, ako aj nerozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o jeho sťažnosti z 27. októbra 2008 proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 To 2/2008 z 23. októbra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. P. Ď. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2009 doručená sťažnosť Ing. P. Ď. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Ndt 10/2008 z 29. októbra 2008 (ďalej aj „namietané uznesenie“), ako aj nerozhodnutím najvyššieho súdu o sťažnosti sťažovateľa z 27. októbra 2008 proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 2/2008 z 23. októbra 2008 (ďalej len „uznesenie z 23. októbra 2008“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ na verejnom zasadnutí najvyššieho súdu (ako súdu odvolacieho) uskutočnenom 23. októbra 2008 namietal zaujatosť dvoch členov odvolacieho senátu. Najvyšší súd na verejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 4 To 2/2008 z 23. októbra 2008 rozhodol, že namietaní členovia senátu nie sú vylúčení z vykonávania úkonov v trestnej veci sťažovateľa. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť priamo na pojednávaní ústne do zápisnice. Predmetnú sťažnosť 27. októbra 2008 (posledný deň 3-dňovej zákonnej lehoty pripadol na nedeľu 26. októbra 2008) písomne odôvodnil a v ten istý deň ju aj odovzdal poverenému príslušníkovi Zboru väzenskej a justičnej stráže. Iný senát najvyššieho súdu rozhodol o sťažnosti sťažovateľa 29. októbra 2008, a to namietaným uznesením tak, že zrušil sťažnosťou napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, pretože podľa § 31 ods. 6 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“) o námietke vznesenej proti sudcovi najvyššieho súdu rozhoduje iný senát toho istého súdu, a sám rozhodol, že namietaní členovia senátu nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 4 To 2/2008.

Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd rozhodol o jeho sťažnosti z 27. októbra 2008 *„bez toho, aby sa s ňou oboznámil. NS SR nevyčkal na uplynutie zákonnej lehoty a obvyklej 2-dňovej lehoty na doručovanie zásielok 2. triedy v poštovom styku. Sťažnosť bola odoslaná z Ústavu na výkon väzby... dňa 28. 10. 2008 a s veľkou pravdepodobnosťou bola doručená NS SR dňa 30. 10. 2008.“*

Podľa názoru sťažovateľa *„odvolací senát NS SR v časovej tiesni, vymedzenej namietanými sudcami, iba povrchno, bez riadneho a odôvodneného zákonného rozhodnutia*

posúdil nezaújatost' namietaných sudcov bez toho, aby vyčkal na prípadné doručenie sťažnosti, a touto sa teda nezaoberal a nemohol zaoberať, nakoľko o nej rozhodol pred jej dorúčením NS SR, hoci bola podaná v zákonnej lehote zákonom predpokladaným spôsobom“.

Sťažovateľ tvrdí, že „takýto postup je v priamom rozpore s obsahom práva na spravodlivý súdny proces“ a za jeho porušenie považujte tiež to, že „sa nemal možnosť oboznámiť s listinnými dôkazmi predloženými senátu, ktorý rozhodoval o jeho sťažnosti..., ktorému senátu je vec pridelená a v akom zložení bude senát rozhodovať“.

Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľ navrhol ústavnému súdu vydať nález, v ktorom vysloví, že:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 29. 10. 2008 sp. zn. 4 Ndt 10/2008 porušil právo Ing. P. Ď. podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to tým, že riadne, jasne, zrozumiteľne a kvalifikovane sa nevysporiadal s právne relevantnými námietkami sťažovateľa, ako aj tým, že toto uznesenie vydal predčasne.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky porušil právo Ing. P. Ď. podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nerozhodnutím o jeho sťažnosti z 27. 10. 2008 proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. 10. 2008 sp. zn. 4 To 2/2008.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky ruší uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. 10. 2008 sp. zn. 4 Ndt 10/2008 a vracia vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.“

Súčasťou sťažnosti je aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

Podpredsedníčka najvyššieho súdu v rámci prípravy predbežného prerokovania veci sa na výzvu ústavného súdu vyjadrila prípisom č. k. Kp 8/2009-3 z 30. januára 2009, v ktorom okrem iného uviedla:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodoval v predmetnej veci ako súd odvolací o sťažnosti obvineného proti uzneseniu iného senátu Najvyššieho súdu SR z 23. októbra 2008 sp. zn. 4 To 2/2008. Z genézy uvedenej veci je nesporné, že obvinený predmetnú sťažnosť podal na hlavnom pojednávaní bezprostredne potom, čo mu bolo uvedené uznesenie oznámené, čo je v súlade s dikciou ustanovenia § 143 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. por.). Túto sťažnosť obvinený ústne neodôvodnil. Z pragmatického hľadiska však dôvody tejto sťažnosti senát poznal, lebo spočívali v konkrétnych námietkach obvineného, ktoré uvádzal voči obom sudcom – členom rozhodujúceho senátu. Vzhľadom na to, že išlo o rozhodnutie vydané v priebehu hlavného pojednávania, nebolo reálne dôvodné sa domnievať, že sťažnosť bude aj písomne odôvodnená. Ani neskôr obvinený obsah týchto dôvodov nerozšíril.

Siedma hlava Trestného poriadku, ktorá upravuje sťažnosť a konanie o nej nikde neprikazuje súdu vyčkať na uplynutie lehoty troch dní na event. odôvodnenie podanej sťažnosti za situácie, že taká sťažnosť bola podaná po oznámení uznesenia do zápisnice o hlavnom pojednávaní. Lehota 3 dní je výlučne viazaná na možnosť podať opravný prostriedok.

Senát rozhodujúci o uvedenej sťažnosti preto konal v súlade so zákonom, lebo v predmetnej veci konal prednostne a urýchlene, v záujme zabezpečiť plynulé konanie v merite veci.“

Sťažovateľ reagoval na vyjadrenie najvyššieho súdu podaním z 29. októbra 2009, v ktorom opäť zhrnul skutočnosti už uvedené v jeho sťažnosti z 27. decembra 2008 a zotrval na nich.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola

vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 109/05).

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu iného senátu najvyššieho súdu z 23. októbra 2008, resp. jeho nerozhodnutím o sťažnosti sťažovateľa z 27. októbra 2008 proti uzneseniu najvyššieho súdu z 23. októbra 2008.

Na rozhodnutie vo veci sú podľa názoru ústavného súdu relevantné tieto skutočnosti:

- 23. októbra 2008 odvolací senát najvyššieho súdu po „*tichej porade*“ bez prerušenia verejného zasadnutia rozhodol o sťažovateľom vznesenej námietke zaujatosti proti dvom členom senátu tak, že ich podľa § 31 ods. 3 Trestného poriadku nevyhlásil z vykonávania úkonov v jeho trestnej veci vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 4 To 2/2008, predmetné uznesenie bolo vyhlásené, odôvodnené a bolo dané poučenie o opravnom prostriedku,

- sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu ústne do zápisnice sťažnosť s uvedením dôvodov bez avizovania jej ďalšieho písomného odôvodnenia,

- 27. októbra 2008 sťažovateľ odovzdal písomné odôvodnenie sťažnosti (doplnenie jej dôvodov) „zahlásenej“ ústne do zápisnice 23. októbra 2008 poverenému príslušníkovi Zboru väzenskej a justičnej stráže, ktoré bolo najvyššiemu súdu doručené 31. októbra 2008,

- 29. októbra 2008 iný senát (sťažnostný) najvyššieho súdu rozhodol o podanej sťažnosti tak, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a sám rozhodol, že namietaní členovia odvolacieho senátu nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 4 To 2/2008,

- predmetné uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 30. októbra 2008 na verejnom zasadnutí odvolacieho senátu najvyššieho súdu, ktorý v ten istý deň zrušil v celom rozsahu odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu sp. zn. 4 T 2/05 z 27. júna 2007 (ktorým uznal sťažovateľa

za vinného z pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 sčasti dokonaného a sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona) a vyhlásil nový rozsudok, ktorým bol sťažovateľ uznaný za vinného a uložil mu súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov so zaradením do I. nápravnovýchovnej skupiny, peňažný trest v sume 1 000 000 Sk, a pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, súd ustanovil sťažovateľovi náhradný trest odňatia slobody 1 rok, ako aj trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 6 rokov. Ďalej najvyšší súd zrušil výrok o treste v rozsudku Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5 T 104/04 z 11. apríla 2005 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 To 23/07 z 15. mája 2007 a spôsobu jeho výkonu a súčasne zrušil všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, a taktiež ho zviazal uhradiť poškodenej strane škodu v sume 8 740 000 Sk.

Podľa § 143 ods. 1 Trestného poriadku sa sťažnosť podáva u orgánu, proti uzneseniu ktorého sťažnosť smeruje, a to do troch dní od oznámenia uznesenia (§ 137) s výnimkou sťažnosti proti uzneseniu o nevzatí do väzby (§ 74 ods. 2); ak sa uznesenie oznamuje ako obvinenému, tak i jeho zákonnému zástupcovi alebo obhajcovi, plynie lehota od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie.

Ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ (zastúpený obhajcom) mal možnosť oznámiť najvyššiemu súdu, že jeho sťažnosť bude písomne doplnená (čo je v obdobných prípadoch obvyklé). Keďže sťažovateľ neavizoval najvyššiemu súdu, že podanú sťažnosť písomne doplní – odôvodní, tento 29. októbra 2008, t. j. 2 dni po uplynutí 3-dňovej zákonnej lehoty na podanie sťažnosti, o nej aj rozhodol. V tejto súvislosti však navyše ústavný súd poukazuje na § 30 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého námietku zaujatosti je procesná strana povinná vzniesť bezodkladne, ako sa dozvedela o dôvodoch na jej vznesenie.

Ústavný súd sa z obsahu napadnutého uznesenia presvedčil, že najvyšší súd sa s námietkami a argumentáciou sťažovateľa, tak ako bola zaznamenaná v zápisnici z verejného zasadnutia, zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ dostal odpoveď na všetky podstatné námietky. V spojitosti s tým už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Tento názor je stabilne uplatňovaný aj v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Ruiz *Torija* v. Španielsko z 9. decembra 1994). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia, pretože nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení najvyššieho súdu, a keďže ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04), v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru najvyššieho súdu.

Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Podľa ústavného súdu preto senát najvyššieho súdu rozhodujúci o sťažnosti sťažovateľa z 23. októbra 2008 konal v súlade s Trestným poriadkom, a ako uviedol najvyšší súd vo svojom vyjadrení, konal „*prednostne a urýchlene, v snahe zabezpečiť plynulé konanie v merite veci*“.

Po oboznámení sa s písomným odôvodnením sťažnosti sťažovateľa podanej proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 2/2008 z 23. októbra 2008 možno konštatovať, že sťažovateľ obsah námietok zaujatosti sudcov síce rozšíril o tvrdenie založené na tom, že jeden z namietaných sudcov sa voči nemu v minulosti správal nevhodným spôsobom, avšak ústavný súd v nadväznosti na to opätovne upriamuje pozornosť na už citovaný § 30 ods. 4

Trestného poriadku vyslovujúc názor, že sťažovateľ bol podľa tohto ustanovenia povinný nielen bezodkladne vzniesť námietku zaujatosti, ale ju aj odôvodniť bez meškania potom, ako sa o dôvodoch vylúčenia sudcov dozvedel. Dôvody vylúčenia, ktoré museli byť sťažovateľovi v čase uplatnenia námietky už známe, mal oznámiť súdu bezodkladne, teda hneď na pojednávaní konanom 3. októbra 2008.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že „*sa nemal možnosť oboznámiť s listinnými dôkazmi, predloženými senátu, ktorý rozhodoval o jeho sťažnosti*“, ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ tak mohol nepochybne urobiť prostredníctvom svojho obhajcu [sťažovateľ bol v predmetnom trestnom konaní zastúpený ustanoveným obhajcom, ktorý je podľa § 41 ods. 1 Trestného poriadku povinný poskytovať obvinenému potrebnú právnu pomoc..., chrániť a presadzovať záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi a postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné; § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov], avšak z obsahu sťažnosti nevyplýva, že by túto možnosť využil.

K ďalšej námietke sťažovateľa založenej na tvrdení, že k porušeniu jeho označeného práva došlo aj tým, že mu nebolo známe, „*ktorému senátu je vec pridelená a v akom zložení bude senát rozhodovať*“ (tvrdiac, že ak by poznal zloženie senátu, mohol by namietať zaujatosť niektorého z jeho členov, pozn.), a preto ani nemohol vzniesť námietku zaujatosti, ústavný súd uvádza, že táto argumentácia je iba hypotetická, a navyše zo žiadneho ustanovenia Trestného poriadku nevyplýva povinnosť súdu rozhodujúceho o sťažnosti (ako o opravnom prostriedku) informovať obvineného o zložení senátu. Ani vo vzťahu k tejto námietke nič nebránilo obhajcovi sťažovateľa v rámci jeho aktivít pri hájení záujmov

klienta po pridelení sťažnosti do konkrétneho senátu najvyššieho súdu zistiť z rozvrhu práce na daný kalendárny rok aj zloženie tohto senátu a informovať o tom sťažovateľa.

Ústavný súd preto vyhodnotil obe námietky sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené a sťažnosť aj v tejto časti z uvedeného dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa (napr. žiadosť o ustanovenie advokáta) a rozhodovať o nich.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 2010